

FYLKESMANNEN I HEDMARK

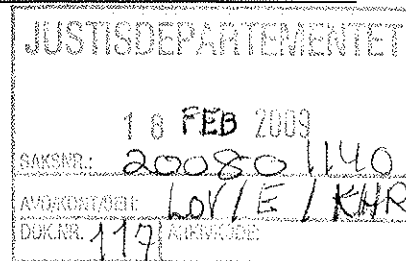
Kommunalavdelingen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Kristin Ryen Reithaug, 62 55 10 79

Vår dato
11.02.2009
Arkivnr.
008

Vår referanse
2008/1642
Deres referanse

Justisdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Uttalelse til NOU 2007: 13 Den nye sameretten

Fylkesmannen har mottatt NOU 2007:13 til uttalelse. Det er gjort et grundig utredningsarbeid og Fylkesmannen har følgende merknader:

-Saksbehandlings- og konsultasjonslov

Forslaget til konsultasjonslov må ses i sammenheng med eksisterende lovverk hvor mange av de foreslåtte regler og prinsipper for saksbehandlingen allerede gjelder, f.eks. forvaltningsloven, plan- og bygningsloven, vassdragsreguleringsloven, naturvernloven og kulturminneloven. Utvalget har funnet at eksisterende regelverk ikke er betryggende nok i forhold til de samiske interesser. Begrunnelsen er at saksbehandlingsreglene i særlovene bare unntaksvis viser til samiske organer, rettighetshavere eller interesser. Utvalget har også vist til at samiske brukerinteresser ofte er marginale, særlig fra Troms og sørover. Egne regler skal derfor bidra til å påminne vedtaksorganene om omfanget av f.eks. den generelle utredningsplikten.

Det bør etter vår oppfatning vurderes nærmere om de samme hensyn kan ivaretas ved å innarbeide de nødvendige henvisninger til samiske interesser i eksisterende lovverk. Det vil være et bedre lovteknisk grep for å synliggjøre at der samiske rettigheter og interesser kommer inn, skal det være en naturlig del av den ordinære saksbehandlingen og bidra til en mer effektiv og helhetlig saksbehandling. En særlov har karakter av å skille ut samene som en egen juridisk gruppering utenfor samfunnet for øvrig. Dette kan virke som en fremmedgjøring, i motsetning til å integrere og synliggjøre deres interesser i lovgivningen generelt.

Lovforslaget har som intensjon å gjøre rettstilstanden klarere samtidig som den vil legge til rette for en mer grundig saksbehandling i de aktuelle sakene. Konsekvenser av dette kan bli en økt belastning på vedtaksorganer under saksforberedelsen. Dette kan også få betydning for private tiltakshavere som kan forvente økt saksbehandlingstid. Det vises her til kunngjøringsplikt for søknader og krav om offentlig ettersyn i 30 dager for tiltak som har virkninger i tradisjonelle samiske områder (§ 5). Ved høringer har loven lagt opp til frister på mellom 4-8 uker (§6). For konsultasjoner gjelder konsensusprinsippet i forhold til tidsfrister (§21). Siden Sametinget, som høringsorgan og samordnende instans, vil få en økt belastning, ser Fylkesmannen for seg at det kan oppstå problemer i forhold til gjennomføringen av prosessene i tid. Når prosessene først er gjennomført, vil det faktiske

grunnlaget for beslutningen sannsynligvis gjøre det enklere for vedtaksorganet å treffe en riktig beslutning.

Når det gjelder vedtaksorganenes bedømmelse av virkningene for kultur, næring og samfunnsliv, kan Sametinget, med stadfestelse av departementet, vedta retningslinjer (§8) som legges til grunn i saksbehandlingen og ved bruk av innsigelses- og klagemyndigheten. Selv om retningslinjene ikke skal gjøres bindende, vil dette kunne bidra til å begunstige samiske interesser på bekostning av andre samfunnsinteresser. Sett i et helhetlig perspektiv vil ikke dette gi noe godt grunnlag for f.eks en balansert arealplanlegging. Det folkerettslige utgangspunktet er å gi mulighet til medvirkning ved konsultasjon. Å legge føringer for løsningene mener vi ligger utenfor disse forpliktelsene.

Forslagets § 10 inneholder regler om tiltak i områder som er særlig viktige for samisk bruk. Bestemmelsen inneholder vanskelige vurderingstema som stiller krav til særskilt kompetanse. Ressursene må eventuelt tilføres eller så må utredninger innhentes eksternt.

Regelfastsettelse av en plikt til å konsultere organer som skal ivareta samenes interesser i plan- og bygningsmessige saksforhold, tilsier at det bør vurderes om plan- og bygningsmessige tiltak som i dag reguleres av reindriftsloven, heller, eller i tillegg, bør løses etter plan- og bygningsloven. Det vil være i tråd med plan- og bygningslovens intensjon om å være sektorovergripende lov på slike tiltak. Oppsetting av sperregjerde for rein kan være et eksempel på et slikt tiltak.

-Naturvernloven

Utvalget har forelått å styrke samisk deltakelse i verneprosessene ved at konsultasjonsreglene gis i lovs form. Utvalget har foreslått å plassere reglene om konsultasjonsplikt direkte i naturvernloven. Fylkesmannen støtter dette forslaget.

-Kartlegging og anerkjennelse av rettigheter til grunn og naturressurser – kartleggingskommisjon og utmarksdomstol.

Fylkesmannen antar at de fleste spørsmål vedrørende ulike rettigheter i utmarka allerede er avklart når det gjelder de samiske reindriftsområdene i Hedmark. Kartleggings- og anerkjennelseslova, med etablering av en kartleggingskommisjon og utmarksdomstol, vil likevel kunne være viktig for å få ordnet opp i eventuelle uklarheter omkring rettigheter. Jordskifteretten er en allerede godt etablert ordning som kan håndtere slike spørsmål, men her har Samerettsutvalget konkludert med at Jordskifteretten ikke har god nok kompetanse eller tillit, til å ivareta de samiske interessene på en tilfredsstillende måte.

Samerettsutvalget foreslår derfor at det opprettes en kartleggingskommisjon og utmarksdomstol på lik linje med det som er etablert for de samiske område i Finnmark, jfr. Finnmarksloven. Det kan synes unødvendig å opprette en ny parallell ordning til en allerede eksisterende jordskifterett, men Fylkesmannen antar at dette kan være fornuftig med tanke på raskere saksbehandling og legitimitet. Fylkesmannen støtter derfor utvalgets forslag.

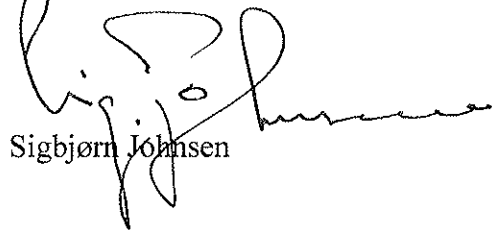
-Fjelloven

Fylkesmannen støtter utvalgets forslag om å videreføre fjelloven i de tradisjonelle samiske områdene i Sør-Norge. Fylkesmannen anser at de foreslåtte endringene i Fjellova vil være

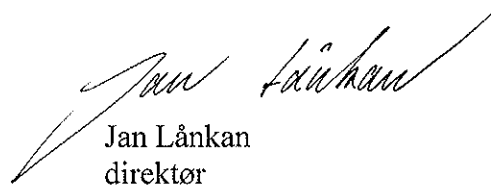
fornuftige grep for å anerkjenne og ivareta samiske rettigheter og interesser i statsallmenningene.

Fylkesmannen støtter også forslaget om at det skal være obligatorisk deltakelse i fjellstyrene med to medlemmer hver fra reindriften og jordbruket. Etter Fylkesmannens oppfatning vil en slik representasjon ikke bare være formålstjenelig i forhold til medinnflytelse, men også bidra til informasjonsutveksling og gjensidig forståelse. Videre støttes forslaget om kontaktmøter mellom de enkelte fjellstyrene og reindriftens områdestyrer.

Med hilsen

Sigbjørn Johnsen

Jan Lånkan
direktør

Kopi: LA, MVA